***Здор Світлана Вікторівна**, учителька української мови та літератури Черкаського гуманітарно-правового ліцею Черкаської міської ради*

Модельна навчальна програма «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.)

Повторення та узагальнення вивченого.
ГР 4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу.

Варіант 1

У завданнях 1–12 потрібно вибрати одну правильну відповідь. (1 бал)

1. Укажіть число дієслів у наведеному уривку.

ВОЛОНТЕР

Пишаюсь я козацьким духом,
Незламним, сильним та міцним,
Потужним волонтерським рухом,
Та як народ наш - вольовим.
Хто день і ніч плете та шиє,
Тушкує, смажить та пече,
Хто нагодує, обігріє,
Від Бога волонтером є.

Олександр Кобиляков

А 7
Б 9
В 5
Г 10

2. Прочитайте пам’ятку «Правила поведінки на воді». Укажіть спосіб дієслів, використаних у пам’ятці.

А умовний спосіб
Б дійсний спосіб
В наказовий спосіб
Г теперішній спосіб

3. Укажіть рядок, у якому вжито дієслово *доконаного виду*.
А Відмовитися від поліетиленових пакетів — екологічно та економічно.
Б За даними ООН, приблизно 5 трильйонів поліетиленових пакетів споживаються у світі щороку.
В Замість того щоб купувати воду в пластикових пляшках, можна користуватися пляшкою багаторазового використання.
Г Використовуйте енергозберігаючі лампи — вони служать довше й споживають менше енергії.

4. Укажіть правильний варіант послідовного заповнення пропусків: *«Я Вам _____ відвідати _____ Умань, прогулятися дивовижними алеями неймовірної Софіївки».*
А порадю, туристичну
Б поражу, туристичний
В пораджу, туристичну
Г порадьжу, туристичну

5. Укажіть форму дієслова, використаного у фразеологізмі в реченні: «*Українські бійці, зціпивши зуби, продовжують боронити незалежність України від російських загарбників на найбільш гарячих ділянках фронту».*
А особове дієслово
Б безособове дієслово
В дієприкметник
Г дієприслівник
Д інфінітив

6. Оберіть потрібний розділовий знак у поданому реченні (при відокремленій обставині).

А тире
Б кома
В двокрапка
Г не потрібно розділових знаків

7. Укажіть синтаксичну роль прислівника у поданому реченні: ***«А холодно не тільки від погоди, а холод ще іде і від людей».***
А підмет
Б присудок
В означення
Г обставина

8. Укажіть речення з двома дієприслівниками.
А Молодці, що плавали на плотах, наблизившись до того місця, де потонув Максим Беркут з Бурундою, побачили Максима, який виринав із води, здоровий і сильний.
Б Старий Захар Бекут тремтів, мов мала дитина, і, закривши лице руками, ридав тяжко.
В Бурунда від сього удару втратив рівновагу і покотився у воду, потягнувши за собою Максима.
Г Похиливши голову, спокійно, рішившись на все можливе, стояв Максим під піднесеною сокирою Бурунди.

9. Прислівники є в кожному реченні, ОКРІМ…
А Трохи віддалік дорога круто забирала праворуч, і опускалася *в/низ* до річки.
Б Блакитний відблиск річки було видно *з/верху* дерева.
В *На/весні* річка в цьому місці широко розливалася, затоплюючи собою велику ділянку землі...
Г Аж ген від отого лісочка, що *не/виразно* синів удалині, і до високого пагорба був його луг.

10. Неправильно вжито прийменник у варіанті…
А заздрити із-за успіхів
Б беручкий до науки

В майстер з ремонту
Г хворіти на бронхіт

11. У якому рядку допущено помилку в правописі прийменників?
А Під час спеціальних «хвилин тиші» вся рятувальна техніка припиняє роботу, аби вловити будь-які звуки з-під завалів.
Б Не зважаючи на плюсову температуру, ризик переохолодження залишається високим, особливо якщо людина має поранення або втратила багато крові.
В Проєкт «Довідка Інфоцентру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки» зібрав поради від ДСНС та медичного батальйону «Госпітальєри», перевірені в умовах реальних рятувальних операцій з метою врятувати життя українців внаслідок авіаобстрілів.
Г Якщо ви опинилися під завалами, задля цього використовуйте будь-які доступні способи: кричіть, стукайте по металевих чи бетонних конструкціях, свистіть, використовуйте світло (наприклад, ліхтарик або екран телефона).

12. Окремо з часткою не треба писати виділене слово в рядку…
А ***не/підписані*** договори підряду
Б ***не/спростовані*** факти
В ***не/витрачені*** ще кошти
Г ***не/налагоджені*** зв'язки

У завданнях 13–16 потрібно встановити відповідність. (2 бали)

13. Установіть відповідність між виділеними словами і частинами мови.

Частина мови		*Приклад*	
1	прийменник	А	Штучний інтелект змінює світ гаджетів, медицини, транспорту і ***навіть*** держави.
2	частка	Б	Не варто демонізувати автоматику, ***оскільки*** вона не витісняє, а зазвичай доповнює людину та її можливості.
3	сполучник	В	У 2029 році, ***згідно з*** прогнозом одного з топових футурологів планети Рея Курцвейла, машинний інтелект перевершить людський.
4	прислівник	Г	***Наразі*** штучний інтелект досить добре справляється з діагностикою хвороб.
		Д	Письменник-фантаст Айзек Азімов, ***відомий*** твором «Я-робот», ще в 1942 р. прописав закони робототехніки.

14. Установіть відповідність між значеннями вигуків та реченнями.

Вигуки		*Речення*	
1	слова ввічливості	А	***Ах,*** скільки поклав я душевної сили, щоб нині у пісні ширшали крила.
2	звуконаслідувальні слова	Б	***Цить,*** не плач, принесе киця калач.
3	емоційні (почуття)	В	«***Чух, пах! Ту-ту-ту!»*** — їде поїзд по мосту.
4	волевиявлення (спонукальні)	Г	***Добридень***, моя рідна тітонько, я до вас приїхав на все літо!

		Д	Мовчиш, ***мій друже ясний***, і зітхаєш.

15. Установіть відповідність між синтаксичною роллю інфінітива та прикладами.

Синтаксична роль інфінітива		*Приклади*	
1	Означення	А	***Жити*** на повну, без обмежень і страху – ось мета успішної особистості.
2	Підмет	Б	Андрій раптом зупинився ***подумати.***
3	Присудок	В	Звичай ***робити*** писанки виник в Україні ще з дохристиянських часів.
4	Обставина	Г	Співати — це обов'язково, як ***дихати.***
		Д	Він мені казав ***вивчити*** напам'ять про Каїна та Авеля.

16. Установіть відповідність між ступенем порівняння прислівників та реченням.

Ступінь порівняння		*Речення*	
1	найвищий ступінь, складена форма	А	Продукти в магазині «Сільпо» коштують ***найдорожче.***
2	вищий ступінь, проста форма	Б	Наші герої житимуть ***вічно.***
3	найвищий ступінь, проста форма	В	***Найбільш щиро*** сьогодні ми дякуємо нашим героям.
4	вищий ступінь, складена форма	Г	***Глибше*** орати — більше хліба мати.
		Д	Українці під час війни ***більш наполегливо*** допомагають силам ЗСУ.

Робота з текстом. (4 бали)
Уважно прочитайте наведені нижче тексти «Хайп навколо штучного інтелекту» (цифри зліва позначають номери абзаців) і виконайте завдання.

Текст А

Хайп навколо штучного інтелекту

1. Передбачити майбутнє сьогодні стало абсолютним must have серед експертів, коли технології змінюють світ так стрімко, що хочеться зазирнути хоча б на кілька років уперед. Цілі різні: споживачам — пофантазувати (захопитися або жахнутися), бізнесменам — скоригувати плани, політикам — продумати заходи щодо збереження спокою на випадок «великого технологічного шухеру».

2. Штучний інтелект (Artificial intelligence, AI) — це наукові знання й технологія створення інтерактивних машин, програм, сервісів, додатків абощо. AI дає техніці можливість виконати функції, які вважаються прерогативою людини. Створення штучного інтелекту покликане оптимізувати діяльність компанії, відкрити раніше недоступні горизонти, скоротити витрати, створити конкурентну перевагу й дати людям займатися творчою діяльністю, а не рутиною.

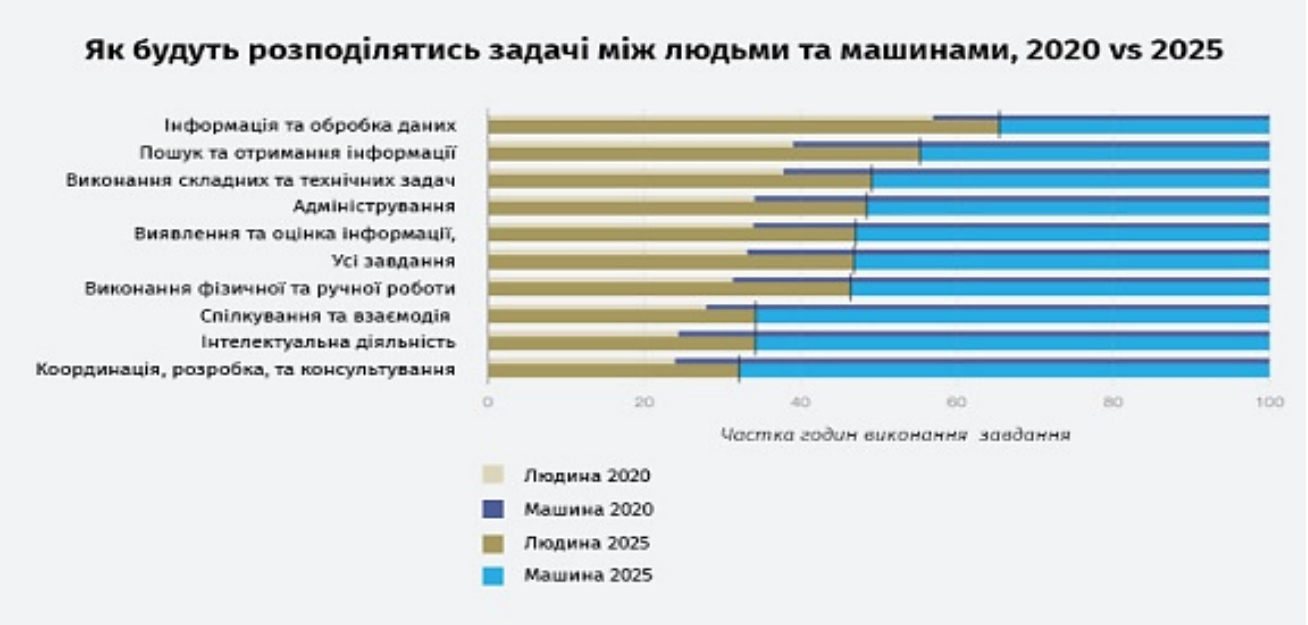
3. Штучний інтелект змінює світ гаджетів, медицини, транспорту й навіть держави. «Наразі він досить добре справляється з діагностикою хвороб: дослідники в шпиталі ім. Джона Редкліффа в Оксфорді розробили таку систему діагностики, яка у 80% випадків краще за лікарів виявляє хворобу серця, а в Гарвадському університеті вчені навчили «розумний мікроскоп» виявляти небезпечні інфекції в крові», — повідомляє The Daily Mail. Голова Orange Silicon Valley Джордж Нейхон вважає, що завдяки сучасному розвитку штучного інтелекту новими кредитними картками стане ніщо інше, як обличчя людини, про це йдеться в статті CNBC. Видання Forbes називає віртуальну реальність «тренувальним майданчиком» для штучного інтелекту. Родні Брукс: «Розробка штучного інтелекту та 5G дозволить штучному інтелекту впливати на демографію та клімат».

Володимир Бандура (CEO дослідницької компанії Innalytics Group)

Текст Б

4. Не варто демонізувати автоматику, оскільки вона не витісняє, а зазвичай доповнює людину та її можливості. У 2029 р., згідно з прогнозом одного з топових футурологів планети Рея Курцвейла, машинний інтелект перевершить людський. Скромні та сміливі передумови ми бачимо вже сьогодні.

5. Письменник-фантаст Айзек Азімов, відомий твором «Я-робот», ще в 1942 році прописав закони робототехніки: «Робот не може заподіяти шкоду людині або своєю бездіяльністю допустити, щоб людині завдати шкоди».

6. Вже у 2025 р. компанії порівну будуть ділити роботу між людьми та машинами. Так стверджують експерти Всесвітнього економічного форуму у звіті The Future of Jobs 2020.

За даними дослідження, цифровізація призведе до втрати 85 млн робочих місць у 26 країнах світу.

CEO Satalia Даніель Хульм: «Суперінтелект може бути останнім, що створить людство».

7. Потрібно бути готовими до двох речей. Перша — штучний інтелект замінить людей на певних робочих місцях і глобальна економіка не буде до цього готова. Друга — з кожним роком техніка штучного інтелекту стає розумнішою, і якоїсь миті може з'явитися супертехнологія, розумніша за все людство. Можливо, це буде останнє, що створює людство.

Узято з Інтернету

Текст В

8. Про це сперечаються найвидатніші вчені та розробники. Винахідник Ілон Маск, фізик Стів Гокінг, голова корпорації «Microsoft» Білл Гейтс застерігають від розробки штучного інтелекту, але інші відомі особистості, такі як Марк Цукерберг, засновник Facebook навпаки бачать користь для всього людства в застосуванні штучного інтелекту. «Облиште, штучний інтелект — це фантастика», але насправді він давно у вас під рукою — у смартфоні. Наприклад, передайте привіт Siri або асистентові Google. Нашу мову вони розпізнають запросто, дзвонять, радять кафе на наш запит, іноді навіть жартують.

9. Окремо хочеться згадати українські стартапи, які отримали потужне інвестування та визнання за кордоном. Тут варто згадати про Trip My Dream — сервіс, що дозволяє відкрити для себе чимало незвіданих куточків на нашій планеті, знайти гідів та оптимальні варіанти перельотів.

10. Petcube став гаджетом, за допомогою якого можна дистанційно наглядати за своїм улюбленцем і грати з ним, попросивши придивитися за тваринкою.

11. А от український додаток Looksery (Snapchat) дозволяє редагувати фотографії у режимі реального часу, додаючи різноманітні елементи (як-от маски).

12. Компанія українських розробників NiXWOOD розпочала використання нейронних мереж та штучного інтелекту для створення вебсайтів найшвидшими темпами — за 48 годин від планування до випуску. Технологія проходить фінальні налаштування та процес патентування в США.

13. Zir — унікальна українська розробка, додаток, через який можна опинитися в картинах сучасних та класичних художників.

14. Згідно із звітом Deep Knowladge Analytics у 2018 р. Україна увійшла до трійки країн Східної Європи за кількістю компаній у сфері штучного інтелекту. Україна конкурентоспроможна через наявність фундаментальної технічної бази: математика, що дозволяє сконструювати атомну бомбу та штучний інтелект».

15. Це лише верхівка айсберга — креативних корисних стартапів, які роблять нашу країну сучасною та етнологічною. Отже, нація — це не погляд у минуле, а творчий прорив у майбутнє.

International IT Forum

17.1. Посилаючись на текст В, виділіть кілька напрямків в IT сегменті сучасних українських розробників. *(Оберіть декілька правильних відповідей)*

А Гіди з подорожей
Б Хмарні системи

В Інтелектуальна праця
Г Фото
Д Бізнес
Е Мистецтво

17.2. Укажіть ілюстрацію книги про роботів, яка найбільш суголосна з діаграмою до *тексту Б*.

А Б В Г

17.3. Екзистенція Сергія Дацюка суголосна із наступним твердженням

А Передбачити майбутнє сьогодні стало абсолютним must have серед експертів, коли технології змінюють світ так стрімко, що хочеться зазирнути хоча б на кілька років вперед. Цілі різні: споживачам — пофантазувати (захопитися або жахнутися), бізнесменам — скоригувати плани, політикам — продумати заходи щодо збереження спокою на випадок «великого технологічного шухеру». ***(Текст А, 1)***

Б Уже у 2025 р. компанії порівну будуть ділити роботу між людьми та машинами. Так стверджують експерти Всесвітнього економічного форуму у звіті The Future of Jobs 2020. ***(Текст Б, 6)***

В Потрібно бути готовими до двох речей. Перша — штучний інтелект замінить людей на певних робочих місцях і глобальна економіка не буде до цього готова. Друга — з

кожним роком техніка штучного інтелекту стає розумнішою, і якоїсь миті може з'явитися супертехнологія, розумніша за все людство. Можливо, це буде останнє, що створює людство. ***(Текст Б, 7)***

Г Це лише верхівка айсберга — креативних корисних стартапів, які роблять нашу країну сучасною та етнологічною. Отже, нація — це не погляд у минуле, а творчий прорив у майбутнє. ***(Текст В, 15)***

Варіант 2

У завданнях 1–12 потрібно вибрати одну правильну відповідь.

1. Укажіть число дієслів у наведеному уривку.

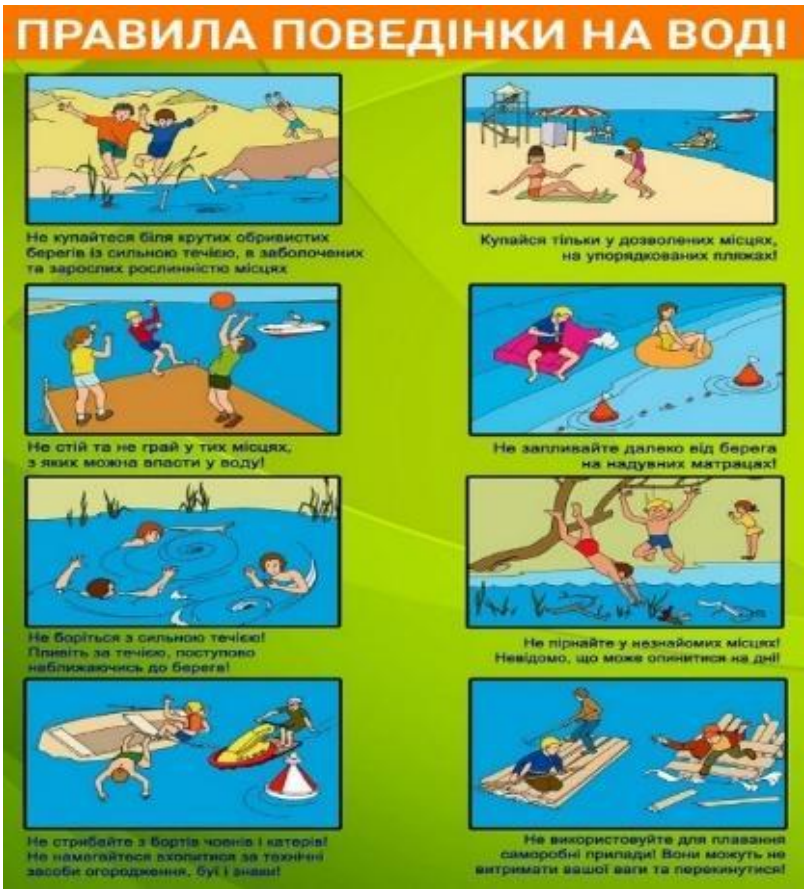
УКРАЇНІ

Україно,
Ти — сонце весняне,
Моя рідна, моя золота...
Твої древні храми,
Старовинні чудесні міста —
Ніби в казці, де час зупинився,
Щоб усе, що було, пригадати:
Тихі співи і танці вогнисті,
Щебетання в садку біля хати,
І тумани, і роси краплисті,
І героїв славетних життя,
І мале босоноге дитя,
Що біжить радо з піснею в поле
І сміється, хоч ніженьки коле!..

Я. Черняк

А 5
Б 6
В 7
Г 4

2. Прочитайте пам’ятку «Правила поведінки на воді». Укажіть спосіб дієслів, використаних у пам’ятці.

А наказовий спосіб
Б дійсний спосіб
В умовний спосіб
Г майбутній спосіб

3. Укажіть рядок, у якому вжито дієслово *доконаного виду*.
А Протягом року середньостатистичне авто викидає в повітря 4,6 тонн вуглекислого газу.
Б Ми маємо сортувати відходи та викидати їх у спеціальні смітники для переробки.
В Скоротіть час перебування в душі, зменшіть тиск, придбайте економічну насадку з функцією повітряного душу.
Г Піші прогулянки не завдають шкоди природі і приносять користь вашому здоров’ю.

4. Укажіть правильний варіант послідовного заповнення пропусків: *«Цьогоріч_____ чотири _____ на _____ ділянку».*
А пересаджу, куща, більш світлу
Б пересажу, кущі, більш світлішу
В пересаджу, кущів, світлішу
Г пересаджу, кущі, світлішу

5. Укажіть форму дієслова, використаного у фразеологізмі в реченні: *«Рятувальники, збившись з ніг, шукали людей з-під завалів внаслідок нічної атаки російськими шахедами».*
А особове дієслово

Б дієприкметник
В дієприслівник
Г інфінітив

6. Оберіть потрібний розділовий знак у поданій репліці (при відокремленій обставині): «*Забруднення водних ресурсів призводять до значних екологічних проблем в Україні ускладнюючи ситуацію з водопостачанням».*

А тире
Б кома
В двокрапка
Г не потрібно розділових знаків

7. Укажіть синтаксичну роль прислівника у поданому реченні: *«Як зігрітися, якщо в квартирі холодно…».*
А підмет
Б присудок
В означення
Г обставина

8. **Укажіть речення з двома дієприкметниками.**
А Величезний камінь, кинутий з тухольської метавки руками Захара Беркута, з лускотом грюкнув на купку ворогів.
Б Старий Захар лежав на мураві, з лицем, зверненим до полуденного сонця.
В Захара Беркута занесли на Ясну поляну і поклали лицем до золотого образа сонця, вміщеного на стелі.
Г Машини-метавки майже всюди вже стояли готові, грубо збиті з сирого дерева...

9. Укажіть речення, у якому виділену сполуку слів потрібно писати окремо.
А Високі дерева, підіймаючи *на/зустріч* сонцю своє густе гілля, оточують її з усіх боків.
Б *У/середині* росте трава, з квітками рясно помішана, та стоїть із десяток вуликів.
В Сонце кидає *з/верху* хвилі тепла, і золоті бджоли бринять у повітрі.

Г Ось щось торкнулося моєї руки: це одна з бджілок неспішно поповзла *по/моєму* ліктю.

10. Неправильно вжито прийменник у варіанті…
А вишивати по шовку
Б зустрітися по обіді
В зайти по неуважності
Г відповідати по черзі

11. У якому рядку допущено помилку в правописі прийменників?
А Попри війну життя продовжується!
Б Не зважаючи на безперервні обстріли, щодня піротехніки працюють у Харківській та Миколаївській областях.
В Внаслідок російського вторгнення Україна стала однією з найбільш замінованих країн.
Г З першого дня війни і дотепер співробітники Державної служби з надзвичайних ситуації по всій Україні ліквідували близько 20 тисяч пожеж, врятували з-під завалів та з вогню близько 1100 людей.

12. Частку *НЕ* треба писати разом у варіанті…
А **не/зовсім** зрозумілий
Б зошит **не/підписано**
В **не/всі** з цим обізнані
Г **не/забутня** подорож

У завданнях 13–16 потрібно встановити відповідність. (2 бали)

13. Установіть відповідність між виділеними словами і частинами мови.

Частина мови		*Приклад*	
1	Прийменник	А	***Вже*** у 2025 р. компанії порівну будуть ділити роботу між людьми та машинами.
2	Частка	Б	«Облиште, штучний інтелект — це фантастика», ***але*** насправді він давно у вас під рукою — у смартфоні.
3	Сполучник	В	Нашу мову роботи розпізнають запросто, дзвонять, радять кафе на наш запит, іноді ***навіть*** жартують.
4	Прислівник	Г	Petcube став гаджетом, ***за допомогою*** якого можна дистанційно наглядати за своїм улюбленцем і грати з ним, попросивши придивитися за тваринкою.
		Д	***Віртуальна*** реальність є «тренувальним майданчиком» для штучного інтелекту.

14. Установіть відповідність між значеннями вигуків та реченнями.

Вигуки		*Речення*	
1	емоційні (почуття)	А	Не спитавши броду, **не лізь** у воду.
2	волевиявлення (спонукання)	Б	**Ах**, як всього багато!

3	етикетні формули (слова ввічливості)	В	**Доброго ранку**, моя рідна нене!
4	звуконаслідувальні слова	Г	**Гей**, на коні! Всі у путь!
		Д	Каштани падають на брук: **тук-тук, тук-тук**.

15. Установіть відповідність між синтаксичною роллю інфінітива та прикладами.

Синтаксична роль інфінітива		*Приклади*	
1	Означення	А	На колишній Гетьманщині на Водохреще парубоцтво сходилося на лід ***помірятися*** силами.
2	Підмет	Б	Поет не міг ***написати*** рядка без вогненного перевтілення в образи.
3	Присудок	В	***Писати*** вірші — жить непросто.
4	Обставина	Г	Як розбещує людину сама можливість ***принижувати*** інших!
		Д	Він нас учив найглибше ***поважати*** свят роботящої руки.

16. Установіть відповідність між ступенем порівняння прислівників та реченням.

Ступінь порівняння		*Речення*	
1	найвищий ступінь, складна форма	А	Уже що наші братчики задумають, чи добре, чи лихе, так ***швидше*** воду в Дніпрі зупиниш, ніж їх.
2	вищий ступінь, проста форма	Б	Ще в дитинстві ***більш сумлінно*** бравсь я річку вивчати чудову мою.
3	найвищий ступінь, проста форма	В	Він біжить ***найшвидше*** з усіх учасників забігу
4	вищий ступінь, складна форма	Г	Працюємо ***найбільш*** **сумлінно**, відповідально та завжди з душею.
		Д	Україна може ***швидко*** доставляти на фронт зброю.

Робота з текстом. (4 бали)

Уважно прочитайте наведені нижче тексти « Захистимо клімат разом!» (цифри зліва позначають номери абзаців) і виконайте завдання.

Текст А

1. Мільйони людей потерпають від жахливих наслідків надзвичайних природних катастроф, підсилених кліматичними змінами — від затяжної посухи в Субсахарській Африці до руйнівних тропічних ураганів у Південній Азії та Тихому океані. Протягом останніх років населення Північної півкулі від Полярного кола до Греції, Японії, Пакистану та США пережило виснажливу спеку та руйнівні лісові пожежі.

2. «Ми, люди, хочемо безпечного місця для життя на планеті, яку називаємо своїм домом, тому дедалі голосніше говоримо, що зміна клімату — реальність, а відповідальність за неї несе людство. Ми повинні негайно діяти» (Кетрін Хайкое, вчена-кліматологиня).

3. За словами кліматолога Майкла Оппенгеймера, підвищення температури хоча б на 2 градуси за Цельсієм вистачить, аби «змінити наш світ до невпізнанності».

4. Словом 2019 р. за версією Оксфордського словника став цілий вислів – «надзвичайна кліматична ситуація» (climate emergency). У короткому списку претендентів можна знайти словосполучення «дії на захист клімату» (climate action), «кліматична криза» (climate crisis). Разом із появою в інформаційному полі Грети Тунберг, про цю проблему замислилося багато людей по всій земній кулі.

5. Ученим відомо про сім льодовикових періодів, після яких наставало потепління, відоме як «кліматична криза». Найбільшим таким потеплінням на сьогодні вважається парниковий ефект (концентрація парникових газів в атмосфері) внаслідок спалювання викопного палива: вугілля, нафти, газу, що утворюють CO_2. За останні 150 років концентрація CO_2 значно зросла.

Щоб протидіяти парниковим газам у атмосфері, слід досягти вуглецевої нейтральності та до 2050 року адаптуватися до змін клімату.

Узято з Інтернет-джерел

Текст Б

6. Багато країн сьогодні адаптувалися до зміни клімату. У Данії ще у 2010 році вирішено, що новобудови та модернізовані будинки із пласкими дахами повинні стати зеленими. Як один із прикладів адаптації, влада Фіджі використовує поєднання мангрових лісів, які за рахунок потужної кореневої системи ефективно знищують енергію хвиль та захищають ґрунт від ерозії. У Львові громадська організація «Плато» створила дощовий садок, щоб зменшити застій води на дорозі біля будинку.

7. Важливо усвідомити, що всі наші дії мають певні наслідки. Турбота про навколишнє середовище, про яке вчені говорять останні десятки років — не порожній звук і не модна тенденція, а гостра потреба. Перейдемо від питання «Хто винен?» до «Що робити?».

8. Проблема утилізації відходів знайома не тільки Україні. Кожна держава вирішує це питання по-різному: спалювання, захоронення, переробка, впровадження нових законів, однак перший пункт, з якого починається боротьба з відходами, залежить від свідомого вибору кожного із нас. На кожного українця припадає приблизно 10 тонн

сміття і майже все потрапляє на звалища і полігони. З розвитком екорухів більшість людей в Україні долучилися до свідомого споживання та переробки сміття.

9. Науковці й екоентузіасти вже готові запропонувати альтернативні пластику тару й матеріали для пакування: одноразовий їстівний посуд з пшеничних і кукурудзяних висівок, соломинки з макаронів та очерету, бананове листя замість стрейч-плівки, біорозкладний пластик з риб'ячої луски і ракоподібних, а також з цукрової тростини та крохмалю.

10. Корисними для покращення кліматичних умов будуть такі поради: схуднути: ожиріння як глобальна проблема призводить до викиду зайвих 700 мегатонн вуглекислого газу; перехід на чотириденний робочий день (у робочі години забруднення від підприємств максимальне, а на вихідних ця цифра скорочується); перехід на сонячні панелі, вітрогенератори (зелену енергію) скоротить викиди CO_2 в 30 і більше разів тощо.

Узято з Інтернет-джерел

Текст В

11. Люди буквально порушують екобаланс через спалювання енергоносіїв. Що ж поганого у вуглецевому газі? Уявіть, що ви варили борщ у каструлі без кришки — усе собі спокійно булькало. Але коли ви накрили цей кулінарний шедевр кришкою, то надлишки температури більше не змогли виходити через верх, градуси полізли вгору, «розлившись від Сяну до Дону». CO_2 та інші гази — це своєрідна кришка для Землі: тепло, яке має йти в космос, залишається на планеті, в результаті чого вона нагрівається.

12. За останні роки людство викинуло в атмосферу майже 37 мільярдів метричних тонн CO^2. Сама планета ніби підказує нам інші шляхи — альтернативні способи переробки речей, які раніше просто валялися б і гнили.

13. Біоенергетика — це сучасна альтернатива не використовувати нафту, газ, вугілля. Вона відіграє важливу роль у скороченні викиду парникових газів, що є особливо актуальним у зв'язку із проблемою глобального потепління та зміни клімату.

14. Розуміючи всі виклики, компанія DTEK запустила в українську промисловість літій-іонну систему накопичення енергії. Батарея встановлена на майданчику Запорозької ТЕС. І це може спрацювати! У 2019 р. підрахували, що третина всієї енергії, яка видобувалася на планеті, йде із зелених джерел. Крім того, близько двох третин всіх електростанцій, які тільки вводять в експлуатацію, також є «зеленими», це хороший приклад переходу від архаїчного спалення всього, що горить, до альтернативної енергетики.

15. Якщо людина не зробить так, щоб на Землі стало менше сміття, то сміття зробить так, щоб на Землі стало менше людей.

Узято з Інтернет-джерел

17.1. Вислів кліматолога Світлани Краковської *«Якщо ми будемо йти тільки шляхом адаптації до наслідків, проте продовжуватимемо нарощувати викиди і впливати на кліматичну систему, не злазити з газової та нафтової голки, то*

проблема не зменшиться. Продовжуватимуться викиди…» **найбільш суголосний із наступним твердженням**

А Мільйони людей потерпають від жахливих наслідків надзвичайних природних катастроф, підсилених кліматичними змінами — від затяжної посухи в Субсахарській Африці до руйнівних тропічних ураганів у Південній Азії та Тихому океані ***(Текст А, 1)***

Б Науковці й екоентузіасти вже готові запропонувати альтернативні пластику тару й матеріали для пакування: одноразовий їстівний посуд з пшеничних і кукурудзяних висівок, соломинки з макаронів та очерету, бананове листя замість стрейч-плівки ***(Текст Б, 9)***

В За словами кліматолога Майкла Оппенгеймера, підвищення температури хоча б на 2 градуси за Цельсієм вистачить, аби «змінити наш світ до невпізнанності» ***(Текст А, 3)***

Г Крім того, близько двох третин всіх електростанцій, які тільки вводяться в роботу, також є «зеленими», це хороший приклад від архаїчного спалення всього, що горить, до альтернативної енергетики ***(Текст В, 14)***

17.2. До поданого зображення найбільш суголосним буде поняття…

А Глобальна екологічна проблема
Б Локальна екологічна проблема
В Регіональна екологічна проблема
Г Неекологічна проблема

17.3. Найбільш точно окреслюють взаємозв'язок усіх текстів твердження.

А Наявність цілісної природничо-наукової картини світу
Б Розуміння свого місця в природному середовищі
В Усвідомлення проблеми взаємодії людства й біосфери
Г Вибір екологічних цінностей
Д Дотримання екологічної стратегії діяльності, уміння користуватися принципом
Е Усі твердження правильні

Тип завдання	**Із вибором однієї правильної відповіді** *(по 1 балу за завдання)*	**На встановлення відповідності**	**Робота з текстом**

													(по 2 бали за завдання)				
№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Варіант 1	Б	В	А	В	Г	Б	Б	Г	Б	А	Б	В	1-В 2-А 3-Б 4- Г	1-Г 2-В 3-А 4-Б	1-В 2-А 3-Г 4-Б	1-Д 2-Г 3-А 4-В	17.1. А, Г, Е *(2 б.)* 17.2. А *(1 б.)* 17.3. В *(1 б.)*
Варіант 2	Б	А	В	Г	В	Б	Б	Г	Г	В	Б	Г	1-Г 2-В 3-Б 4-А	1-Б 2-Г 3-В 4-Д	1-Г 2-В 3-Б 4-А	1-Г 2-А 3-В 4-Б	17.1. В *(2 б.)* 17.2. А *(1 б.)* 17.3. Е *(1 б.)*

Використані джерела

1. Безпекові рекомендації: як не потрапити «на гачок» російських спецслужб в мережі Інтернет. URL: https://gi.edu.ua/component/k2/item/1790-bezpekovi-rekomendatsii-iak-ne-potrapyty-na-hachok-rosiiskykh-spetssluzhb-v-merezhi-internet
2. Волонтер. Олександр Кобиляков. URL: https://www.poetryclub.com.ua/goto.php?id=586068&go=prev
3. Вісім технологічних революцій України. Революція шоста: ... URL: https://techiia.com/ua/news/8-tehnologichnih-revolyucij-ukrayini-revolyuciya-shosta-shtuchnij-intelekt
4. Госпітальєри» про базові правила поведінки у випадку. URL: https://kyivcity.gov.ua/bezpeka_ta_pravoporiadok
5. Збірник практичних завдань, вправ і текстів диктантів до теми "Фразеологія". URL: https://naurok.com.ua/zbirnik-praktichnih-zavdan-vprav-i-tekstiv-diktantiv-do-temi-frazeologiya-84600.html
6. Київський Міжнародний Форум з Кібербезпеки 2025 | Kyiv. URL: https://cyberforumkyiv.org/
7. І. Франко «Захар Беркут». URL: https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=645
8. Навички майбутнього: як не залишитися без роботи через п'ять років. URL: https://epravda.com.ua/publications/2020/10/27/666642/
9. Освітні вимірювання в діяльності сучасної школи. Навчально-методичний комплекс для післядипломної освіти педагогічних працівників. Частина 3. Українська мова. 5 – 11 класи. Збірник тестів для контрольних робіт (доповнений і перероблений) / За заг. ред. О. А. Бондаренко, О. О. Чмигової. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП ЧОР», 2017. 230 с.

10. Правила поведінки у воді. URL: http://like-tv.com.ua/2019/06/27/pravyla-povedinky-u-vodi/
11. «Смітити не можна, переробляти». URL: https://zhatk.zt.ua/all-uk/smititi-ne-mozhna-pereroblyati/
12. Твоє сміття. URL: https://www.pinterest.com/pin/776026579526380340/